

8 Přílohy

Seznam příloh

Příloha A: Dotazník

Příloha B: Testování hypotéz

Příloha C: Analýza ostatních otázek

PŘÍLOHA A – Dotazník

Dobrý den,

jmenuji se Denisa Krhová a jsem studentka Univerzity Karlovy, kde studuji andragogiku a personální řízení. Obracím se na Vás s prosbou o vyplnění níže uvedeného dotazníku, za cílem sběru informací k napsání své bakalářské práce.

Tématem práce jsou Stereotypy a předsudky o stáří a schopnostech seniorů.

Dotazník je zcela anonymní a nezabere Vám více než 10 minut.

Děkuji za Váš čas.

Souhlasíte s následujícími výroky?

	Naprostou souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Naprostou nesouhlasím
1. Staří lidé jsou většinou nemocní.					
2. Staří lidé trpí většinou depresemi, smutkem a osaměním.					
3. Staří lidé jsou většinou oškliví.					
4. Stárnutí probíhá většinou u mužů a žen stejně.					
5. Staří lidé jsou většinou všichni stejní.					
6. Staří lidé se většinou nové věci již nenaučí.					

7. Staří lidé si většinou neustále na něco stěžují.					
8. Staří lidé jsou většinou mrzutí.					
9. Staří lidé mají většinou plno volného času.					
10. Staří lidé se nevěnují sexuální aktivitám.					
11. Staří lidé většinou nejsou schopni pracovat stejně výkonně jako mladí.					
12. Staří lidé většinou nepracují a jsou pro společnost neproduktivní a bezvýznamní.					
13. Staří lidé jsou většinou chudí a nemajetní, závislí na druhých a sociálním systému.					
14. Staří lidé většinou nemají zájem o rozšiřování nových kontaktů, zájem někoho nového poznávat.					
15. Staří lidé většinou ulpívají na minulosti.					

Věnujte, prosím, pozornost následujícím otázkám:

16. Kdy podle Vás začíná stáří?

- a) Když člověk dosáhne určitého kalendářního věku.
- b) Když se člověk přestane účastnit společenského života.
- c) Když člověk začne mít zdravotní potíže.
- d) Když člověk odejde do důchodu.
- e) Když děti zakládají vlastní rodinu.
- f) Když se člověk starý cítí.
- g) Jiné: _____

17) Jaká slova si spojíte se slovem stáří? Ohodnoťte, prosím, na bodové škále, jak moc jsou daná slova vystihující.

	Úplně vystihuje	Spíše vystihuje	Neutrální	Spíše nevystihuje	Vůbec nevystihuje
a) zdraví					
b) smrt					
c) aktivita					
d) utrpení					
e) zkušenost					
f) netrpělivost					
g) ošklivost					
h) nemoc					
i) důchod					
j) štěstí					
k) demence					
l) vděčnost					

m) osamělost					
n) nemocnice					
o) moudrost					

17. Jaký postoj máte k seniorům?

- a) Pozitivní
- b) Spíše pozitivní
- c) Neutrální
- d) Spíše negativní
- e) Negativní

18. Máte ze stáří strach?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Vůbec o tom nepřemýšlím

19. Jak byste popsal/a Váš vztah k Vašemu vlastnímu stáří? (strach, odmítání, chci zemřít mladý/á, těším se, atp.)

20. Sdílíte se svými rodiči/prarodiči (případně jinými seniory z rodiny) domácnost?

- a) Ano
- b) Ne

21. Napište, prosím, Váš věk:

22. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) Základoškolské
- b) Středoškolské bez maturity
- c) Středoškolské s maturitou

- d) Vyšší odborné
- e) Vysokoškolské

23. Jste:

- a) Muž
- b) Žena

24. Kde žijete?

- a) Vesnice
- b) Městys
- c) Město
- d) Velkoměsto
- e) Pokud se nedokážete zařadit, napište název Vašeho bydliště:

PŘÍLOHA B – Testování hypotéz

Hypotéza 1 (H1)

Věcná hypotéza: Jednotlivé generace se ve vztahu k seniorům množstvím předsudků neliší.

Statistická hypotéza: Množství předsudků o seniorech se u jednotlivých generací neliší.

Nulová hypotéza: Množství předsudků o seniorech se u jednotlivých generací neliší.

Alternativní hypotéza: Množství předsudků o seniorech se u jednotlivých generací liší.

Pozorované četnosti:

	Pozorované četnosti	Očekávané četnosti
Generace X	51,86021505	49,83621
Generace Y	49,32608696	49,83621
Generace Z	48,32231405	49,83621
Součet	149,5086161	149,5086

Pozorované četnosti jsme získali sečtením jednotlivých bodů u předsudků (otázek 1-15) u jednotlivých generací a vydělili počtem respondentů u každé generace.

Signifikance: 0,935470611

Test na hladině $\alpha = 0,05$ – zamítáme alternativní hypotézu, přijímáme nulovou hypotézu.

S pravděpodobností 95 % se množství předsudků o seniorech u jednotlivých generací neliší. I přesto, že má podle výsledku generace X nejméně předsudků, není zde statisticky významný rozdíl a odpovědi generací se statisticky neliší.

Pokud ale zamíříme hlouběji, můžeme zanalyzovat, jak si stály jednotlivé generace a jaký předsudek byl nejvíce frekventovaný. Tzv. předsudkové skóre je bodový součet všech předsudků u jednotlivých respondentů.

Generace X:

Generace X	předsudkové skóre celkem	očekávané četnosti
Otázka 1	276	321,5333333
Otázka 2	290	321,5333333
Otázka 3	403	321,5333333
Otázka 4	338	321,5333333
Otázka 5	383	321,5333333
Otázka 6	358	321,5333333
Otázka 7	321	321,5333333
Otázka 8	331	321,5333333
Otázka 9	284	321,5333333
Otázka 10	302	321,5333333
Otázka 11	221	321,5333333
Otázka 12	383	321,5333333
Otázka 13	349	321,5333333
Otázka 14	307	321,5333333
Otázka 15	277	321,5333333
Součet	4823	4823

Signifikance: 4,92819E-16

Na základě signifikance můžeme usoudit, že s pravděpodobností 95 % jednotliví respondenti na dané otázky názor mají, nekroužkovali pouze „střední“ odpovědi.

Nejnižší průměr má otázka číslo 11, znamená to tedy, že (málo bodů=více předsudků) většina souhlasí s tím, že se staří lidé nejsou schopni pracovat stejně výkonně jako mladí.

Nejvyšší průměr má otázka číslo tři – většina teda nesouhlasí s tím, že jsou staří lidé oškliví.

Generace Y:

Generace Y	předsudkové skóre celkem	očekávané četnosti
Otázka 1	248	302,5333333
Otázka 2	294	302,5333333
Otázka 3	362	302,5333333
Otázka 4	356	302,5333333
Otázka 5	394	302,5333333
Otázka 6	320	302,5333333
Otázka 7	268	302,5333333
Otázka 8	310	302,5333333
Otázka 9	240	302,5333333

Otázka 10	264	302,5333333
Otázka 11	204	302,5333333
Otázka 12	378	302,5333333
Otázka 13	346	302,5333333
Otázka 14	326	302,5333333
Otázka 15	228	302,5333333
Součet	4538	4538

Signifikance: 1,03969E-26

Na základě signifikance se nám opět potvrdilo to, co u generace X. S pravděpodobností 95 % mají respondenti určitý názor na problematiku, nesměřovali v otázkách ke střední hodnotě.

Nejnižší průměr má otázka číslo 11, znamená to tedy, že (málo bodů=více předsudků) většina souhlasí s tím, že se staří lidé nejsou schopni pracovat stejně výkonně jako mladí.

Nejvyšší průměr má otázka číslo pět – většina teda nesouhlasí s tím, že jsou staří lidé všichni stejní.

Generace Z:

Generace Z	předsudkové skóre celkem	očekávané četnosti
Otázka 1	329	389,8
Otázka 2	394	389,8
Otázka 3	452	389,8
Otázka 4	456	389,8
Otázka 5	505	389,8
Otázka 6	436	389,8
Otázka 7	345	389,8
Otázka 8	388	389,8
Otázka 9	255	389,8
Otázka 10	330	389,8
Otázka 11	239	389,8
Otázka 12	475	389,8
Otázka 13	466	389,8
Otázka 14	470	389,8
Otázka 15	307	389,8
Součet	5847	5847

Signifikance: 9,69553E-47

Signifikance potvrzuje totéž, co u předchozích generací. S pravděpodobností 95 % respondenti nesměřují ke středové hodnotě a určitý názor na to mají.

Nejnižší průměr má otázka číslo 11, znamená to tedy, že (málo bodů=více předsudků) většina souhlasí s tím, že se staří lidé nejsou schopni pracovat stejně výkonně jako mladí.

Nejvyšší průměr má otázka číslo pět – většina teda nesouhlasí s tím, že jsou staří lidé všichni stejní.

Hypotéza 2 (H2)

Věcná hypotéza: Začátek stáří vnímá každá generace jinak.

Statistická hypotéza: Četnosti odpovědí v rámci začátku stáří se u jednotlivých generací liší.

Nulová hypotéza: Četnosti odpovědí v rámci začátku stáří je u jednotlivých generací stejné.

Alternativní hypotéza: Četnosti odpovědí v rámci začátku stáří se u jednotlivých generací různí.

Pozorované četnosti:

	Generace X	Generace Y	Generace Z	součet
a) Když člověk dosáhne určitého kalendářního věku.	21	37	16	74
b) Když se člověk přestane účastnit společenského života.	29	8	12	49
c) Když člověk začne mít zdravotní potíže.	11	4	12	27
d) Když člověk odejde do důchodu.	19	24	60	103
e) Když děti zakládají vlastní rodinu.	2	4	8	14
f) Když se tak sami cítí	11	15	13	39
součet	93	92	121	306

Očekávané četnosti:

22,49019608	22,24836601	29,26143791
14,89215686	14,73202614	19,37581699
0,970588235	8,117647059	10,67647059
6,395424837	30,96732026	40,72875817
0,091503268	4,209150327	5,535947712
1,401960784	11,7254902	15,42156863

Signifikance: 2,96064E-55

Test na hladině $\alpha = 0,05$ – zamítáme nulovou hypotézu, přijímáme alternativní.

S pravděpodobností 95 % se četnosti odpovědi ve spojitosti se začátkem stáří u jednotlivých generací různí.

V následující části je zaměřena pozornost na jednotlivé generace a jejich vnímání začátku stáří.

Generace X:

	Pozorovaná četnost	Očekávaná četnost
a) Když člověk dosáhne určitého kalendářního věku.	21	15,5
b) Když se člověk přestane účastnit společenského života.	29	15,5
c) Když člověk začne mít zdravotní potíže.	11	15,5
d) Když člověk odejde do důchodu.	19	15,5
e) Když děti zakládají vlastní rodinu.	2	15,5
f) Když se tak sami cítí	11	15,5
součet	93	93

Signifikance: 2,45789E-05

Tedy s pravděpodobností 95 % generace X předpokládá, že stáří začíná tehdy, když se člověk přestane účastnit společenského života.

Generace Y:

	Pozorovaná četnost	Očekávaná četnost
a) Když člověk dosáhne určitého kalendářního věku.	37	15,33333333
b) Když se člověk přestane účastnit společenského života.	8	15,33333333
c) Když člověk začne mít zdravotní potíže.	4	15,33333333
d) Když člověk odejde do důchodu.	24	15,33333333
e) Když děti zakládají vlastní rodinu.	4	15,33333333
f) Když se tak sami cítí	15	15,33333333
součet	92	92

Signifikance: 9,00882E-11

S pravděpodobností 95 % generace Y předpokládá, že stáří začíná tehdy, když se člověk dosáhne určitého kalendářního věku.

Generace Z

	Pozorovaná četnost	Očekávaná četnost
a) Když člověk dosáhne určitého kalendářního věku.	16	20,16666667
b) Když se člověk přestane účastnit společenského života.	12	20,16666667
c) Když člověk začne mít zdravotní potíže.	12	20,16666667
d) Když člověk odejde do důchodu.	60	20,16666667
e) Když děti zakládají vlastní rodinu.	8	20,16666667
f) Když se tak sami cítí	13	20,16666667
součet	121	121

Signifikance: 3,60489E-19

S pravděpodobností 95 % generace Z předpokládá, že stáří začíná tehdy, když člověk odejde do důchodu.

Hypotéza 3 (H3)

Věcná hypotéza: Obava ze stáří se liší v závislosti na generaci

Statistická hypotéza: Míra obavy ze stáří se liší v závislosti na generaci.

Nulová hypotéza: Míra obavy ze stáří se neliší v závislosti na generaci.

Alternativní hypotéza: Míra obavy ze stáří se liší v závislosti na generaci.

Pozorované četnosti:

Otázka č.18 (Máte ze stáří strach?)	Generace X	Generace Y	Generace Z	součet
a) Ano	43	40	48	131
b) Ne	24	22	32	78
c) Vůbec o tom nepřemýšlím	26	30	41	97
součet	93	92	121	306

Očekávané četnosti:

39,81372549	39,38562092	51,80065359
23,70588235	23,45098039	30,84313725
29,48039216	29,16339869	38,35620915

Signifikance: 0,861821565

Test na hladině $\alpha = 0,05$ – zamítáme alternativní hypotézu, přijímáme nulovou.

S pravděpodobností 95 % se míra obavy ze stáří neliší v závislosti na generaci.

Analýza jednotlivých generací**Generace X:**

	Pozorované četnosti	Očekávané četnosti
a) Ano	43	31
b) Ne	24	31
c) Vůbec o tom nepřemýšlím	26	31
součet	93	93

Signifikance: 0,029714236

U generace X se nám potvrdilo, že ze stáří strach mají.

Generace Y:

	Pozorované četnosti	Očekávané četnosti
a) Ano	40	30,66666667
b) Ne	22	30,66666667
c) Vůbec o tom nepřemýšlím	30	30,66666667
Součet	92	92

Signifikance: 0,07049779

U generace Y se nám nepotvrdilo, že by na to statisticky významný názor měli.

Generace Z:

	Pozorované četnosti	Očekávané četnosti
a) Ano	48	40,33333333
b) Ne	32	40,33333333
c) Vůbec o tom nepřemýšlím	41	40,33333333
Součet	121	121

Signifikance: 0,202900144

U generace Z se taktéž statisticky neprokuje, že na to statisticky významný názor mají.

PŘÍLOHA C – Analýza ostatních otázek

1) Analýza otevřené otázky č. 19

Uváděné odpovědi jsou doslovným přepisem odpovědí respondentů.

Generace X

Strach ze stáří:

- *Netěším se, ale beru to tak, jak to je; Nechci být nikdy mentálně starý, odevzdaný a závislý na druhých; Netěším se, bojím se, že budu na někom závislá; Netěším se, raději bych zemřela předtím, než bych přestala být soběstačná;*

Neutrální odpovědi:

- *Smířlivost, je to životní a nevyhnutelný proces; Chci žít tak, abych ve stáří nemusela litovat; Život začíná porodem a končí smrtí. Stáří je součást tohoto procesu. Když se stáří dožiji, budu rád. Ne každý se stáří dožije; Nikdo nemůže vědět, jak bude jeho stáří vypadat;*

Pozitivní odpovědi:

- *Stárnout s noblesou; Budu se těšit z mé moudrosti a nadhledu ve stáří;*

Generace Y

Strach ze stáří:

- *Obavy, ale ne ze své nemohoucnosti, ale spíše z toho, kde bude svět a společnost; Nemám strach ze stáří, ale ze smrti; Vždy jsem si přála zemřít mladá, protože se bojím osamělosti a bolesti. Můj dědeček ležel po mozkové mrtvici upoutaný na lůžko 7 let a babička se péčí o něj, ačkoliv můj táta i teta pomáhali, velice vyčerpala. Následně prodělala i ona dvě mrtvice a zůstala 3 roky na lůžku, kdy jsme se o ní starali i vnoučata, jelikož pro seniory není dostatečné množství míst s odbornou péčí (i když jsme byli ochotni za ubytování babičky cokoliv zaplatit). Můj děda od mamky se staral o mou nevlastní babičku s alzheimerem, její děti jej vydíraly a nakonec také zemřel kvůli mrtvici. Doufám že bude*

moje smrt rychlá, abych nepřetěžovala okolí, snad i povolí do té doby eutanazii.. A snad budu mít kolem sebe milující rodinu, abych nebyla sama; Strach a nejistota;

Neutrální odpovědi:

- *Moc nad tím nepřemýšlím; Nechávám vše přirozeně plynout; Neřeším, jen si spořím na penzi; Až přijde, tak přijde; Zatím neřeším*

Pozitivní odpovědi:

- *Snad budu mít více času na své koníčky, cestování, přátele; Těším se, aktivita, perspektiva; Naděje, že bude ve zdraví; Věčně mladý; Stará nejsem, takže žádný vztah ke stáří nepociťuji. Všichni v mém okolí mě mají spíše za dítě (kolegové, rodina všichni jsou starší)*

Generace Z

Strach ze stáří:

- *Chci stárnout tak do 55 max, pak už mám strach; Strach z osamělosti; Mám spoustu zdravotních problémů a bojím se, že se to bude rychle zhoršovat a skončím na vozíku; Nechci se stáří dožít; Netěším. Děti neplánuji takže se bojím osamění a spíš nějak doufám, že se určitého věku ani nedožiji;*

Neutrální odpovědi:

- *Nemám v plánu se dožít vysokého věku :); Umřu mladá a ať to má koule!; Je to přirozená součást života a ak mi bude dopriané, tak sa jej dožijem; samozřejmě se stáří trochu obávám, ale je to jednak hodně za dlouho a taky doufám, že budu mít v tu dobu rodinu, na kterou se budu moci spolehnout; Zatím o něm nepřemýšlím, protože je daleko; Těším se na volný čas, ale bojím se, že nebudu fyzicky schopna ho nějak vyplnit; Součást života; Patří to k životu; Zatím se zabývám spíše tím, co přinese dospělost než stáří :); Na stáří se samozřejmě netěším, ale je třeba si užívat život tady a teď, žít v přítomnosti a zbytečně se netrápit myšlenkami o tom, co bude za nějakých 50, 60 let. Pokud bych byla v dobré formě, tak mi to ani nevádí, ale v případě závislosti na ostatních lidech/neschopnosti se o sebe postarat/závažné nemoci (pokročilá demence, Alzheimer) bych raději takový svůj život včas ukončila; Je to za dlouho, nyní řeším jiné věci*

Pozitivní odpovědi:

- *Těším se; Doufám, že si ho užiju!; Když myslím na své stáří, cítím klid a vyrovnanost.*

2) Analýza otázky č. 17

Generace Z:

Generace Z	Bodový součet za slova	Průměry za otázky
Otázka 1	353	2,917355
Otázka 2	251	2,07438
Otázka 3	390	3,22314
Otázka 4	424	3,504132
Otázka 5	181	1,495868
Otázka 6	457	3,77686
Otázka 7	479	3,958678
Otázka 8	256	2,115702
Otázka 9	145	1,198347
Otázka 10	379	3,132231
Otázka 11	380	3,140496
Otázka 12	364	3,008264
Otázka 13	317	2,619835
Otázka 14	346	2,859504
Otázka 15	266	2,198347

Naprosto vystihující je u Generace Z pro seniory slovo "důchod". Nejméně vystihující pak ošklivost.

Generace Y:

Generace Y	Negativní slova celkem	Průměry za otázky
Otázka 1	272	2,956522
Otázka 2	184	2
Otázka 3	310	3,369565
Otázka 4	304	3,304348
Otázka 5	140	1,521739
Otázka 6	324	3,521739
Otázka 7	350	3,804348
Otázka 8	214	2,326087
Otázka 9	164	1,782609
Otázka 10	284	3,086957
Otázka 11	276	3
Otázka 12	218	2,369565
Otázka 13	244	2,652174
Otázka 14	238	2,586957
Otázka 15	182	1,978261

Naprostu vystihující je u Generace Y pro seniory slovo "zkušenost". Nejméně vystihující pak ošklivost.

Generace X:

Generace X	Bodový součet za slova	Průměry za otázky
Otázka 1	253	2,72043
Otázka 2	238	2,55914
Otázka 3	281	3,021505
Otázka 4	314	3,376344
Otázka 5	163	1,752688
Otázka 6	300	3,225806
Otázka 7	376	4,043011
Otázka 8	252	2,709677
Otázka 9	201	2,16129
Otázka 10	282	3,032258
Otázka 11	256	2,752688
Otázka 12	255	2,741935
Otázka 13	241	2,591398
Otázka 14	265	2,849462
Otázka 15	199	2,139785

Naprostu vystihující je u Generace X pro seniory slovo "zkušenost". Nejméně vystihující pak ošklivost.

